

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. X. Qualiter ad conceßionem Indulgentiarum requiratur causa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

verò aliquos reos fieri poenitentiae agendae secundum canones per spatium aliquot millium annorum, declarat *Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 9.* Nam si peccatis lethalibus singulis deberetur secundum Canones poenitentia trium vel septem annorum: quis enumeret annos poenitentiae, qui secundum canones praescribi deberent iis, qui consuetudinem habent peccandi, vel blasphemandi ad singula prope momenta, & frequentissime homicidia, furta, sacrilegia, adulteria perpetrare, ac denique ut legimus. *Job. c. 15.* bibunt quasi aquam iniquitatem?

70.
Quid nominis Quadragesimae & Carenae significetur.

Notandum ex *Bellarmino supra*, Indulgentiam quadragesimae significare remissionem poenitentiae, quae quadragesima continuatis diebus in jejuniis aliisque laboriosis operibus facienda esset. Quae quadragesima quando imperabatur acrior, ita ut v.g. solo pane & aqua contenti esse deberent, qui eam peragebant, Carena dici solebat, quod videlicet carentiam omnium ferè ciborum contineret. Eiusmodi carentiam praemitti solitam ante septennem poenitentiam, testatur *Concilium Tridentinum can. 53.* & *Burchardus l. 19.*

71.
An vel qua sit differentia inter Indulgentiam plenam, plenioram & plenissimam.

Tertio dividi solet in Plenam, Plenioram & Plenissimam: quae tamen membra non videntur inter se distingui, sed Pontifices utuntur his formulis, ut ostendant absolute se dare maximas quas possunt. Similiter indulgentiae concessae per modum Jubilaei; immo nec ipsum Jubilaeum plenissimum à praedictis distinguitur, nisi in quibusdam accidentalibus; ut quod in hoc concedi soleat major potestas absolvendi à casibus reservatis, dispensandi in votis aut illa commutandi. De quo infra in quaestione particulari de Jubilaeo.

Q U A E S T I O II.

Qualiter ad Concessionem Indulgentiarum requiratur causa?

72.
Ad licitè, immo validè concedendum indulgentias requiritur causa.

DI C O I. Ad licitè, immo etiam ad validè concedendum indulgentias requiritur causa. Ita communiter Theologi, & colligitur ex locutionibus Pontificum: qui semper dicunt indulgentias ex causa pia & iusta posse concedi. Ita loquitur *Clemens VI. Extrav. Unigenitus. Martinus V. in Bulla*, quae habetur post *Concilium Constantiense. Leo X. in Epist. ad Caietanum.* Deinde probatur: quia Papa est dispensator thesauri, & non Dominus; dispensator autem non potest sine causa disponere de rebus Domini; aliàs enim non dispensator, sed dissipator esset. Probatur III. quia alioquin Papa validè posset uno verbo liberare quotidie omnes animas purgatorii; quod est incredibile. Deniq; non potest sine causa relaxare obliga-

tionè voti, ergo nec reatum poenitentiae, cuius obligatio similiter est juris divini. Quare nisi discretè & ex rationabili causa ista relaxatio fieret, Deus eam non acceptaret.

DI C O II. Causa ad concedendum indulgentias debet esse aequalis & proportionata, ut contra plures praesertim antiquiores & *Valentia*, tenet sententia jam communis. Quae probatur ex jam dictis, tum quia concessio indulgentiarum; quae parte causa deficiat, careret iustà & rationabili causâ; quam requirunt Pontificum locutiones. Similiter dispensator ad validè operandum indiget etiam causâ proportionatâ. Invalida etiam est dispensatio in voto aut lege superioris, ubi deficit causa proportionata. Denique, tam dissonum est rationi dare indulgentiam magnam ex levi causâ, quam parvam ex nulla causâ; ergo si hæc non valeat, nec illa valebit.

Valida tamen erit indulgentia sic collata pro parte, pro qua, causa iuxta communem sententiam sufficit: nam Pontifex vult ponere remissionem poenae in quantum potest. Deinde utile non debet per ignobile vitari, ut habet *Regula Juris in 6.*

Causa porro, ob quam indulgentiae concedi solent, non debet esse temporalis, nisi quatenus in causam pietatis redundat, sed debet esse pia & spiritalis, ut insinuat *Martinus V.* supra citatus. Eiusmodi est utilitas Ecclesiae, promotio cultus Dei vel Sanctorum, extirpatio vitiorum, constructio templi, propugnatio aut propagatio fidei, & similes. Solet etiam plerumque certum opus praescribi lucrativis indulgentiis; quàm non sit semper necessarium; cum praecedentia merita ac incitamentum ad imitandum, subinde sufficiant ad concedendas alicui indulgentias nullo opere requisito.

Prout autem concessio indulgentiae & opus praescriptum ad praefatos fines ponendos multum vel parum conducunt, censetur indulgentia habere magnam vel parvam causam. Debet tamen utilitas spectari non praecise ex operibus singulorum (quae etiam aliquam efficaciam habere debeant ad finem intentum, sepe tamen parvam habent seorsim spectata) sed quatenus sunt conjuncta operibus totius communitatis aut aliorum fidelium. Quamvis ceteris paribus plus videatur lucrari, cuius opus ratione majoris devotionis plus conducit ad finem promovendum, quàm opus alterius, etsi idem sit quoad substantiam. Quod insinuat *Bonifacius VIII. Extrav. Antiquorum*, dicens: *Vnusquisque tamen plus meretur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & frequentabit.*

QUESTIO XI.

Qualis Dispositio requiratur in lucrato Indulgentias?

RESP. ex communiore Sententia requiri primò ut sit baptizatus: eò quòd dispensatio fieri non potest nisi in solis filiis Ecclesiæ, quales sunt soli baptizati. Plures tamen existimant non improbabiler, posse indulgentias carum viventium tam vivis quàm defunctis applicari per modum suffragii (uti possunt eis applicari satisfactiones propriæ) etsi non per modum absolutionis, eò quòd non subsint Ecclesiæ sicut nec subsunt baptizati defuncti. Vide dicta de Sacrificio Missæ q. 5.

Secundò requiritur à Doctõibus communiùs status gratiæ pro illo instanti, quo ponitur ultima conditio ad indulgentiam requisitam, ve quo remissio penæ esset conferenda: eò quòd non videatur tantum beneficium conferendum perseveranti in iniquitate Dei. Hinc est commune prologium, quòd necessaria sit ad indulgentias in Concedente auctoritas, in causa pietas, in suscipiente charitas. Sufficit tamen, ut sit in gratia ipse, qui indulgentiæ sit particeps. Unde qui pro defunctis lucratur indulgentiam, non debet esse in gratia, sed satis est, quòd ipsi defuncti sint iusti. Ratio est: quia ipsi, qui lucrantur indulgentiam pro defunctis, solum præstant opera requisita; quæ non necessariò fiunt in statu gratiæ, ut dicitur n. seq. Ita passim Doctores. Immo sicut Scotus d. 15. q. 1. n. 16. cum aliis pluribus docet satisfactionem sacramentalem in mortali impletam solvere penam, sic Nonnulli consequenter concipiunt peccatorem extra gratiam posse promereri indulgentiam penarum restantium ex peccatis remissis. Nihilominus hoc repugnat communi Sententiæ sive sensui Doctõrum.

Dixi, requiri statum gratiæ pro instanti, quo ponitur ultima conditio: quia minime requiritur (etsi Aliqui id putent) totum opus requisitum fieri in statu gratiæ, ut patet ex praxi Fidelium, qui sæpissimè, præsertim in Jubilæis, præcipua opera requisita præmittunt confessioni, adeoque plurima opera conficiunt in mortali. Deinde opus requisitum conducit ad finem indulgentiæ, etsi expleatur in mortali, ergo non est necesse quòd expleatur in gratia. Quia tamen in mortali expectum est minus efficax, consultissimum est omnia explere in gratia, ut ita certius sufficiant ad lucrandum & plenius lucrandum indulgentias.

Tertiò requiritur, ut integrè fiat opus præscriptum; adeò ut ne medietatem quidem indulgentiæ lucraretur, qui tantum

dimidium operis præscripti adimpleffet, nisi in Bulla id exprimat: nam indulgentiæ sunt intelligendæ ut sonant: sonant autem, quòd concedantur facientibus integrè opus præscriptum; nec sonant, quòd concedantur diviùbiliter juxta operis diviùbilitatem.

Unde quando datur indulgentia iis qui præmissa confessione sacramentali communicaverint, debet necessariò præmitti confessio ab iis qui sunt in peccato mortali necdum confessio, ut omnes fatentur: immo etiam juxta Plurimos etsi concedatur contritis & confessis. Putat tamen Suarez d. 52. sect. 3. n. 13. & alii tunc sufficere contritionem, eò quòd juxta subjectam materiam verba illa videantur posse intelligi distributivè, non copulativè, velut si diceretur, Civibus & peregrinis; adeoque videatur Pontifex velle concedere, dum vel contriti vel confessi fuerint.

Sed dubitari posset, an confessio in formula indulgentiarum requisita debeat etiam præmitti ab iis, qui habent sola venialia? Et quidem posse Pontificem eam requirere, uti requirit alia opera supererogationis, non videtur dubitandum. Immo Sanchez & quidam alii existimant Pontificem ceteri id de facto requirere. Verùm etsi consultissimum & securissimum sit confessionem etiam à talibus adhiberi, existimo tamen cum plerisq; aliis Doctõibus, id non esse necessarium, nisi Pontifex expressius suam mentem declaret: eò quòd Confessio peccatorum simpliciter intelligatur in Canonibus & præceptis Ecclesiasticis de confessione peccatorum mortalium; adeoque de eadem loquantur formulæ indulgentiarum: præsertim cum confessio tantum videatur exigere tamquam certius medium obtinendi justificationem, vel tamquam necessaria ad Communionem, quæ frequenter præscribitur.

Quartò requiritur, ut lucraturus indulgentias habeat debitum aliquod penarum ex culpis remissis restantium: quia nec penæ possunt remitti ei, qui nullis est obnoxius, nec solent remitti ante culpam.

Petes I. An ad obtinendum indulgentias sit necessarium illas scire, & expressè intendere lucrari? Affirmant plures: sed melius negat Portel V. Indulgentia n. 7. in Addis. eò quòd hoc ex natura rei non videatur necessarium, neque etiam aliunde possit necessitas illius ostendi. Et confirmatur: quia etiam ex propriis operibus satisfactionem obtinemus, etsi vim satisfactivam illorum ignoremus, aut de satisfactione illorum non cogitemus. Similiter potest alter mihi ignoranti applicare fructum suffragii: cur ergo similiter applicare nequeat indulgentiam?

Petes II. An eodem opere possit quis lucrari diversas indulgentias diversis viis concessas:

Quando requiratur confessio in obstrictis mortali non confesse.

80. An exigatur in habentibus sola venialia.

Debet in obtinente indulgentias supponi debitum penarum.

81. An sit necessaria indulgentiarum notitia.

82. An possit